

Yrkande
med instämmande av

Demokraterna, Moderaterna
Liberalerna, Kristdemokraterna

2025-03-21

12, EXF-2025-00031

Yrkande angående Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till förändring av översiktsplan för Göteborg, samrådsremiss

Förslag till beslut

I Exploateringsnämnden:

1. Exploateringsnämnden tillstyrker stadsbyggnadsnämndens förslag till ändringar av översiktsplan för Göteborg med beaktande av de synpunkter som framförs i förvaltningens tjänsteutlåtande med justeringarna att exploateringsnämnden anser att
 - a. formuleringarna som syftar till kraftigt minskat vägtrafikarbete och minskat bilinnehav ska tas bort samt
 - b. att frågan om jordbruksmark måste ses och avvägas ur ett tydligt regionalt perspektivoch översänder tjänsteutlåtandet och detta yrkande till stadsbyggnadsnämnden som exploateringsnämndens eget yttrande.
2. Exploateringsnämnden justerar ärendet omedelbart.

Yrkandet

Göteborgs Stad ska möjliggöra ett mer hållbart resande och med god framkomlighet där alla fordon är ett naturligt inslag i stadsmiljön. När staden växer nyttjar fler människor våra gemensamma ytor med olika transportslag och Göteborgs Stad behöver arbeta för att framkomligheten och tillgängligheten ska vara god och enkel för alla utifrån olika behov. Staden behöver även uppnå en trivsam stadsmiljö och grönskande stad. För en högre andel kollektivtrafikresor behöver en attraktivare kollektivtrafik byggas ut. Byte mellan olika trafikslag måste underlättas, exempelvis genom fler och utbyggda pendelparkeringar och en ordnad hantering av mikromobilitet, till exempel elsparkcyklar. Utbyggnaden av pendelparkeringarna ligger efter de beslutade regionala trafikplanerna och behöver accelereras.

Staden har sedan 2014 arbetat efter en trafikstrategi som bland annat har som mål att kraftigt minska biltrafiken och öka cykeltrafiken. Uppföljningen i de årliga rapporterna om trafik- och resandeutveckling i Göteborg visar att dessa mål inte är i närheten att nås trots att åtgärder gjorts under 10 års tid. De åtgärder Göteborgs Stad arbetar med och har rådighet över är på kommunala gator samtidigt som stora trafikflöden genom staden sker på den statliga trafikinfrastrukturen. Effekten av stadens åtgärder har blivit att staden blir svåråtkomlig med bil, med negativa konsekvenser för tillgänglighet, handel och näringsidkare, samtidigt som biltrafiken i stort inte minskar.

Målen inte är i närheten av att vara realistiska eller relevanta — eftersom de satts utifrån en utopisk vision och inte utifrån analyser och prognoser. Göteborgs mål för trafiken behöver uppdateras för att bättre harmonisera med övrig stadsutveckling, med en realistisk syn på utvecklingen för alla trafikslag och samverkas med Trafikverket som har ansvar för den statliga trafikinfrastrukturen.

Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna är positiva till att livsmedelsberedskapen för göteborgarna skärps, särskilt i ljuset av det nya säkerhetspolitiska läget. Med det sagt måste det stärkta skyddet av jordbruksmark ses och värderas i ett regionalt och nationellt perspektiv. Den jordbruksmark som finns inom Göteborgs Stads gränser kan endast leverera några procent av livsmedelsbehovet för kommunens innevånare. Göteborgs Stads jordbruksmark är primärt betrakta som en resurs för livskvalitet för medborgarna snarare än avgörande för livsmedelsförsörjningen. Ur ett hållbarhetsperspektiv kan därför annan markanvändning än jordbruksmark vara högre prioriterad inom och i närheten av regionkärnor. Till exempel kan stadsutveckling innehållande bostäder vara högre prioriterat nära regionkärnan för att minska det regionala trafikarbetet (långväga arbetspendling) och för att kunna spara mer orörda naturområden från urban spridning. I växande regionkärnor är det rimligare att bostadsförsörjningsbehov har en högre vikt och skydd av jordbruksmark en lägre vikt jämfört med längre från regionkärnan. Det bör också beaktas att ett aktivt jordbruk, särskilt med boskapsinslag, kräver skyddsavstånd till bebyggelse för att undvika olägenhet, störning och konflikter.

Vi vill med erfarenhet från Göteborg även uppmärksamma att ägandeformen kan ha betydelse för jordbruksmarkens utveckling och avkastning. Göteborgs Stad har cirka 3000 hektar jordbruksmark med ett 60-tal gårdsarrenden och runt 200 sidoarrenden. Jordbruksmarken och gårdarna härrör till stor del från de aggressiva uppköp som gjordes på 1960- och 1970-talet inför den omfattande planerade utbyggnaden i periferin. Större delen av planerna förverkligades aldrig. Staden kvarhållit marken, men inte haft någon tydlig strategi för utveckling och nyttjande av denna mark. I stället har stora arealer mark och ett stort antal gårdar upplåtits med kommunala arrenden.

Det går delvis att likna detta vid ett omfattande feodalsystem med Göteborgs Stad som den styrande feodalherren. Arrendelösningen ger naturligt en kraftig dämpning av investeringar i jordbruket och fastigheterna. Arrendatorerna har inte incitament att investera i gårdar och jordbruk eftersom mark och byggnader fortfarande är stadens. Dessutom är det svårt, för att inte säga omöjligt, för en arrendator att få banklån på en arrenderad fastighet. Stadens förmåga att investera i gårdar och jordbruk är begränsad då dessa investeringar konkurrerar med stadens övriga investeringar inom ett begränsat investeringsutrymme. Detta kommunala ägande med tillhörande jordbruksarrenden försvagar livsmedelsberedskapen. Ägandeformen kan ha en avgörande betydelse för jordbruksmarkens bidrag till livsmedelsberedskapen.

Avslutningsvis instämmer vi med eftertryck i exploateringsförvaltningens förslag till avrådan att vid Södra Älvstranden gå vidare med planering av utbyggnad i älven p.g.a. ekonomiska och miljömässiga risker. Erfarenheterna som hittills gjort med halvön vid Masthuggskajen visar tydligt på de tekniska och ekonomiska riskerna och än har vi inte sett slutkostnaden. Sannolikt kommer fler problem kommer dyka upp och kostnaderna öka.